

คู่มือการติดต่องานเกี่ยวกับ "วัด"

การสร้างวัดในพระพุทธศาสนา ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า “วัดมีสองอย่าง (๑) วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา (๒) สำนักสงฆ์” และมาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “การสร้าง การตั้ง การรวม การย้าย การยุบเลิกวัด และการขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” ดังนั้น การจะสร้างวัดขึ้นในพระพุทธศาสนาให้ถูกต้องเป็นวัดโดยสมบูรณ์ มีเขตวิสุงคามสีมาที่ได้รับพระราชทานเพื่อพระสงฆ์กระทำสังฆกรรมได้ตามพระธรรมวินัย จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ หมวด ๑ การสร้างวัด หมวด ๒ การตั้งวัด และหมวด ๖ การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา

๑. หลักเกณฑ์การขออนุญาตสร้างวัด

๑.๑ ต้องมีที่ดินที่จะใช้สร้างวัดซึ่งต้องติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน เนื้อที่ไม่น้อยกว่า ๖ ไร่ (ไม่มีช้อยกเว้น) โดยเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามกฎหมายทำหนังสือสัญญาตกลงยกที่ดินให้สร้างวัด ไว้กับนายอำเภอ และเจ้าพนักงานที่ดินอำเภอ แสดงความประสงค์จะยกที่ดินให้เพื่อใช้สร้างวัด

กรณีที่ดินที่จะให้สร้างวัดเป็นที่ดินของทางราชการ ต้องผ่านขั้นตอนการขอใช้ที่ดินจนถึงส่วนราชการผู้ดูแลรักษาที่ดินนั้น ออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อสร้างวัดก่อน แล้วจึงจะใช้ หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินดังกล่าวแทนเอกสารแสดงสิทธิในที่ดิน ประกอบเรื่องเสนอขออนุญาตสร้างวัด ตั้งวัด ได้โดยอนุโลม

๑.๒ ต้องเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเป็นที่พำนักอาศัยของพระภิกษุสงฆ์

๑.๓ ตั้งอยู่ห่างจากวัดอื่นไม่น้อยกว่า ๒ กิโลเมตร เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็น

๑.๔ มีประชาชนที่จะได้รับประโยชน์และให้การสนับสนุนเมื่อได้ตั้งเป็นวัดแล้วในรัศมี ๒ กิโลเมตร เฉลี่ยวัดละไม่น้อยกว่า ๑.๐๐๐ คน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็น

๑.๕ เจ้าคณะอำเภอ นายอำเภอ เจ้าคณะอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด พิจารณาเห็นสมควรให้สร้างวัด

๒. เอกสารหลักฐานประกอบการขออนุญาตสร้างวัด

๒.๑ คำขออนุญาตสร้างวัด

๒.๒ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ขออนุญาต

๒.๓ กรณีขอสร้างวัดในที่ดินของเอกชน ต้องแนบเอกสารหลักฐาน ดังนี้

- สำเนาเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินที่จะยกให้สร้างวัด

- หนังสือสัญญาตกลงยกที่ดินให้สร้างวัด

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ยกที่ดินให้สร้างวัด กรณีผู้ยกที่ดินให้สร้างวัด

มีคู่สมรส ต้องแนบหนังสือยินยอมพร้อมด้วยสำเนาทะเบียนสมรส สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของคู่สมรส กรณีหม้ายเนื่องจากหย่า ต้องแนบหนังสือสำคัญการหย่ากรณีคู่สมรสเสียชีวิตต้องแนบสำเนาทะเบียนสมรส และใบมรณะบัตรของคู่สมรส

๒.๔ กรณีขอสร้างวัดในที่ดินของทางราชการ ต้องแนบหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อสร้างวัด และเอกสารประกอบที่ส่วนราชการผู้ดูแลรักษาที่ดินนั้นออกให้

๒.๕ แผนที่ตั้งวัด

๒.๖ แผนผังอาคารสิ่งปลูกสร้าง

๓. ขั้นตอนดำเนินการขออนุญาตสร้างวัด

๓.๑ ผู้ขออนุญาตสร้างวัดยื่นคำขออนุญาตสร้างวัด (ศถ.๑) ต่อนายอำเภอท้องที่ที่จะสร้างวัด ตามแบบที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบเรื่อง

๓.๒ นายอำเภอนำปรึกษาเจ้าคณะอำเภอ แล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

๓.๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดนำปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด แล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๓.๔ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพิจารณาเห็นสมควรให้สร้างวัดได้ ให้รายงานนายกรัฐมนตรี (รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแล) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอมหาเถรสมาคม

๓.๕ เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นชอบแล้ว ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติออกหนังสืออนุญาต ให้สร้างวัด

ตอนที่ ๑

วิธีขออนุญาตสร้างวัด

บรรดาวิธีทั้ง ๙ นั้น วิธีขออนุญาตสร้างวัด เป็นวิธีเริ่มแรกอันจะนำสภาพวัดมาให้โดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่โดยมากผู้สร้างวัดมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลัก เกณฑ์และวิธีการ วัดที่สร้างขึ้นบางแห่งมีหลักฐานมั่นคง แต่ก็มิได้เป็นวัดอันชอบด้วยกฎหมาย โดยวิธีขออนุญาตสร้างวัดอันชอบด้วยกฎหมายนั้น ให้ทายาททายิกาเป็นผู้ขออนุญาต ได้รับอนุญาตแล้วจึงดำเนินการก่อสร้าง การดำเนินเรื่องรวมเพื่อให้ได้รับอนุญาตนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายราชอาณาจักรเป็นเจ้าการ เจ้าคณะอำเภอและเจ้าคณะจังหวัดเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาและความเห็นชอบ ซึ่งมีวิธีปฏิบัติดังนี้.-

หน้าที่ผู้ขออนุญาต

๑) ต้องจัดหาที่ดินให้ได้ไม่ต่ำกว่า ๖ ไร่

๒) จัดสรรเงินและสัมภาระให้ได้ไม่ต่ำกว่า ๕ หมื่นบาท

๓) ต้องจัดทำคำขออนุญาตพร้อมเอกสารประกอบคือ

สำเนาหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดิน

หนังสือสัญญายกที่ดินให้เพื่อสร้างวัด

แผนที่แสดงเขตที่ตั้งและแผนผังที่จะสร้างวัด (พิมพ์เขียว)

๔) ยื่นคำขออนุญาตต่อนายอำเภอท้องที่ หน้าที่นายอำเภอ

๑) รับคำขออนุญาตและตรวจสอบหลักฐานและหลักเกณฑ์

๒) ให้ความเห็นชอบและนำปรึกษาเจ้าคณะอำเภอ

๓) เสนอเรื่องราวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

หน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัด

๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบและนำปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด

๒) ส่งเรื่องราวไปยังกรมการศาสนา

หน้าที่กรมการศาสนา

๑) พิจารณาเพื่อสั่งเปลี่ยนแปลงรายการหรือระงับเรื่องหรือรับไว้ดำเนินการ

๒) เสนอขอรับความเห็นจากกระทรวงศึกษาธิการ

๓) นำเสนอมหาเถรสมาคมขอรับความเห็นชอบ

๔) ออกหนังสืออนุญาตให้สร้างวัด

๕) แล้วส่งเรื่องราวกลับตามลำดับ

การติดต่อกับ "วัด"

การตั้งวัด เป็นกระบวนการเพื่อให้วัดที่ได้รับอนุญาตให้สร้างขึ้น เป็นวัดที่ถูกต้องตามกฎหมาย มาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งในการดำเนินการจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ขั้นตอนและวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความใน พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๒ การตั้งวัด โดยวัดที่ขอตั้ง เพื่อให้เป็นวัดที่ถูกต้อง จะต้องผ่านการได้รับการอนุญาตให้สร้างวัด แล้วจึงดำเนินการขออนุญาตตั้งวัด โดยมีหลักเกณฑ์เบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับการขออนุญาตสร้างวัด ดังนี้

หลักเกณฑ์การขออนุญาตตั้งวัด

๑. เรื่องที่ดิน วัดต้องตั้งอยู่ในที่ดินที่มีเนื้อที่ติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๖ ไร่ โดยไม่มีทางสาธารณะ หรือ ล้ำคลองกั้นกลาง และต้องไม่เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์หรือที่หลวงหวงห้าม

๒. กรณีเป็นที่ดินของเอกชน เจ้าของที่ดินจะต้องทำหนังสือสัญญายกที่ดินให้สร้างวัด และโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน ให้วัด เมื่อได้รับอนุญาตให้ตั้งวัดแล้ว

๓. หากเป็นที่ดินของทางราชการ จะต้องผ่านขั้นตอนการขอใช้ที่ดินของทางราชการเพื่อสร้างวัด จนได้รับ หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อสร้างวัดจากส่วนราชการผู้ดูแลรักษาที่ดินนั้นๆ ก่อน

๔. แผนผังแสดงอาคารเสนาสนะและสิ่งปลูกสร้าง ให้แสดงขนาดและตำแหน่งอาคารต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นแล้ว และที่จะสร้างขึ้นในอนาคต ทุกรายการให้ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยขอบเขตของที่ดินในแผนผัง ต้องมีรูปและขนาด ตรงตามรูปแผนที่แนบท้ายหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินที่ใช้สร้างวัด มีมาตราส่วนและเครื่องหมายทิศประกอบ เพื่อสะดวกในการตรวจสอบและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวัดในอนาคตต่อไป
๕. แผนที่ตั้งวัดให้แสดงจุดที่ตั้งวัด พร้อมกับระบุชื่อบ้าน ชื่อวัดที่อยู่ข้างเคียงโดยรอบเส้นทางคมนาคมติดต่อกับวัดที่ขออนุญาต กำหนดระยะทางและแสดงเครื่องหมายทิศไว้ด้วย โดยให้จัดทำเป็นแบบพิมพ์เขียว
๖. วัดที่ขอตั้งต้องอยู่ห่างจากวัดอื่นที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่น้อยกว่า ๒ กิโลเมตร เว้นแต่มีเหตุจำเป็นก็ให้ชี้แจงเหตุผลประกอบ

นอกจากนี้ยังมี หลักเกณฑ์ที่สำคัญ ซึ่งจะเน้นเป็นการเฉพาะในขั้นตอนการขอตั้งวัด นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว คือ

๑. สถานที่ตั้งวัดและเสนาสนะ จะต้องเป็นวัดที่สร้างขึ้นในที่ดินแปลงที่ได้รับอนุญาตให้สร้างวัดนั้น และจะต้องมีเสนาสนะ สิ่งปลูกสร้างแล้วเสร็จ (ตามเงื่อนไข) เป็นหลักฐานมั่นคง เหมาะสมต่อการพำนักประจำของพระภิกษุสงฆ์

๒. ชื่อวัด ในการเสนอรายงานขอตั้งวัดจะต้องระบุชื่อวัดที่ขอตั้ง พร้อมชี้แจงเหตุผลประกอบในรายงานขออนุญาตตั้งวัด (ศก.๓) ให้ชัดเจน กะทัดรัด เข้าใจง่ายมีความหมาย และชื่อที่ขอตั้งจะต้องผ่านความเห็นชอบจากนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด ตามลำดับ

ในการตั้งชื่อวัดมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- ๒.๑. ให้ตั้งชื่อวัดตามชื่อหมู่บ้าน ตามนโยบายของมหาเถรสมาคม โดยให้ตัดคำว่า “บ้าน” ออก ยกเว้นชื่อหมู่บ้านที่มีพยางค์เดียว ให้ใช้คำว่า “บ้าน...” ได้ กรณีมีชื่อวัดตามชื่อหมู่บ้านแล้วให้พิจารณาชื่อวัดที่ผู้เสนอขอตั้งวัดเสนอมา

- ๒.๒. การขอตั้งชื่อวัดนอกเหนือจากชื่อหมู่บ้านให้ถือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- (๑) กรณีเสนอขอตั้งชื่อวัดตามชื่อภูเขา ถ้ำ หรืออื่น ๆ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปให้พิจารณาตั้งชื่อวัดตามที่เสนอไว้

- (๒) กรณีเสนอขอตั้งชื่อวัด ตามชื่อสกุลของผู้ยกที่ดินให้สร้างวัด หรือเพื่อเป็นเกียรติแก่บิดา มารดาของผู้ยกที่ดินให้สร้างวัด หรือระลึกถึงผู้นำในการสร้างวัดให้พิจารณาตั้งชื่อวัดได้ตามที่เสนอ

- (๓) กรณีที่ดินที่ตั้งวัดเป็นที่ดินของส่วนราชการ ถ้าในหนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดิน ระบุชื่อวัดไว้ให้ตั้งชื่อวัดตามชื่อที่ปรากฏในหนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อสร้างวัด ยกเว้นเพื่อความเหมาะสมหรือมีเหตุจำเป็นต้องใช้ชื่ออื่น เมื่อประกาศตั้งวัดแล้วให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือเจ้าอาวาส แจ้งให้ส่วนราชการผู้ออกหนังสืออนุญาตทราบ

- (๔) กรณีที่ดินที่ตั้งวัด มีการออกเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินก่อนได้รับอนุญาต ให้สร้างวัดและตั้งวัด ให้ตั้งชื่อวัดตามชื่อที่ปรากฏในเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ตั้งวัด ยกเว้นเพื่อความเหมาะสมหรือมีเหตุจำเป็นต้องใช้ชื่ออื่นเมื่อประกาศตั้งวัดแล้ว ให้เจ้าอาวาสดำเนินการยื่นแก้ชื่อวัดในเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินต่อสำนักงาน ที่เกี่ยวข้องต่อไป

- (๕) กรณีเสนอขอตั้งชื่อวัดโดยใช้คำว่า “วัดป่า...” นำหน้า ให้พิจารณาว่าอาณาบริเวณที่ดินที่ตั้งวัดมีสภาพเป็นป่าร่มรื่นหรือไม่ หากมีสภาพเป็นป่าร่มรื่น ให้พิจารณาใช้ชื่อว่า “วัดป่า...” นำหน้า หรือ “...วนาราม” ต่อท้ายได้

๒.๓. การตั้งชื่อวัดไม่ควรเกิน ๗ พยางค์ ยกเว้นมีเหตุจำเป็น

๒.๔. ไม่สมควรตั้งชื่อวัดโดยใช้คำว่า “วรวราราม” หรือ “วราาราม” ต่อท้าย

๓. จำนวนพระภิกษุจำพรรษา ไม่น้อยกว่า ๔ รูป และให้เสนอชื่อผู้จะเป็นเจ้าอาวาส พร้อมด้วยอายุ พรรษา สังกัดวัดเดิม (ตามหนังสือสุทธิ) โดยพระภิกษุที่จะเป็นเจ้าอาวาสจะต้องมีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ต้องมีอายุพรรษาพ้น ๕ ขึ้นไป

๔. ผู้ขอตั้งวัด จะต้องเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ที่ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด กรณีเป็นบุคคลอื่นจะต้องมีหนังสือมอบอำนาจให้ดำเนินการแทน

๕. เอกสารทุกฉบับที่ประกอบเรื่องควรเป็นเอกสารที่ถูกต้องสมบูรณ์เรียบร้อย และเหมาะสมแก่การเก็บไว้คงทนถาวร เพราะเป็นเอกสารสำคัญที่ทางราชการจะต้องเก็บรักษาไว้

๖. เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นชอบ และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประกาศตั้งวัดอย่างใดแล้ว ถือว่าเด็ดขาด

๗. เมื่อได้รับประกาศตั้งวัดที่ถูกต้องแล้ว ให้ดำเนินการเพื่อให้มีการขึ้นทะเบียนวัด แต่งตั้งเจ้าอาวาส และหากวัดตั้งอยู่ในที่ดินเอกชนหรือประชาชนบริจาค เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่วัด

๘. ถ้าทางวัดได้สร้างอุโบสถเสร็จเรียบร้อย หรือสามารถใช้ทำสังฆกรรมได้แล้ว ให้รายงานขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา ตามแบบ ศก.๗ (ถ้ายังไม่เสร็จต้องรอให้ครบ ๕ ปี)

เอกสารหลักฐานประกอบการขออนุญาตตั้งวัด

๑. รายงานการขออนุญาตตั้งวัด (ศก.๓) ควรพิมพ์หรือเขียนรายละเอียดให้ครบถ้วนและชัดเจน รายการสิ่งปลูกสร้างของวัดให้ลงรายละเอียดทุกรายการที่สร้างขึ้น ถ้ามีหลายรายการจะทำเป็นบัญชีแนบไปต่างหากก็ได้ และให้บอกขนาดราคาสิ่งปลูกสร้างประกอบด้วย

๒. สำเนาหนังสืออนุญาตให้สร้างวัด

๓. ภาพถ่ายอาคารเสนาสนะของวัดที่เป็นฉบับภาพสี พร้อมลงลายมือชื่อรับรองภาพถ่ายว่าเป็นเสนาสนะของวัดที่ขอตั้งจริง จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ รูป ควรถ่ายให้เห็นสิ่งปลูกสร้างได้ทั่วถึงชัดเจน ครบทุกรายการ

๔. สำเนาหนังสือสุทธิของพระภิกษุที่จะเป็นเจ้าอาวาส ต้องมีอายุพรรษาตั้งแต่ ๕ พรรษาขึ้นไป พร้อมด้วยบัญชีรายชื่อของพระภิกษุที่จะอยู่พำนักประจำ และสำเนาหนังสือสุทธิของพระภิกษุทุกรูป

๕. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ขออนุญาตตั้งวัด ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ที่ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด หากมีการเปลี่ยนแปลงชื่อ ที่อยู่ จะต้องมียุทธศาสตร์การเปลี่ยนชื่อ ที่อยู่แบบประกอบ กรณีไม่เป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ได้รับอนุญาตให้สร้าง ต้องมีหนังสือมอบอำนาจจากผู้ได้รับอนุญาตสร้าง หรือทายาท พร้อมหลักฐานประกอบ

๖. สำเนาหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ใช้ตั้งวัด ซึ่งจะต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า ๖ ไร่ และเป็นสถานที่เดียวกับที่ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด

๗. กรณีวัดตั้งอยู่ในที่ดินเอกชนให้แนบหนังสือสัญญาที่ดินให้สร้างวัด (ศก.๒) พร้อมหนังสือยินยอมของคู่สมรส(ถ้ามี) กรณีเป็นที่ดินของส่วนราชการ แนบหนังสืออนุญาตที่ส่วนราชการผู้ดูแลรักษาที่ดินนั้น ๆ ออกให้

๘. แผนผังแสดงอาคารเสนาสนะ สิ่งปลูกสร้าง

๙. แผนที่แสดงจุดที่ตั้งวัด ให้ระบุชื่อบ้าน ชื่อวัดที่อยู่ข้างเคียงโดยรอบ (รัศมี ๑๐ ก.ม.) เส้นทางคมนาคม โดยสังเขป พร้อมทั้งกำหนดทิศและระยะทางตามหลักการเขียนแผนที่

๑๐. ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตให้สร้างวัดถึงแก่กรรม หรือย้ายถิ่นฐาน ให้แนบมรณบัตร หรือหนังสือมอบอำนาจด้วย

๑๑. กรณีสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้สร้างวัดมีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครอง ต้องแนบเอกสารการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทย หรือหนังสือรับรองจากเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

๑๒. สำเนาเอกสารทุกฉบับต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้อง ลงนามและตำแหน่งรับรองความถูกต้อง ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

เมื่อผู้ได้รับอนุญาตให้สร้างวัดดำเนินการก่อสร้างอาคารเสนาสนะมั่นคง ถาวร เหมาะสมที่จะเป็นที่พำนักของพระสงฆ์แล้ว จึงจัดทำเรื่องขออนุญาตตั้งวัด โดยผู้ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด ทายาท หรือผู้ได้รับมอบอำนาจจัดทำรายงานขอตั้งวัดตามแบบฟอร์ม (แบบ ศถ.๓) พร้อมแนบเอกสารประกอบ เสนอต่อนายอำเภอท้องที่

เมื่อนายอำเภอพิจารณาเห็นสมควรแล้ว ให้นำปรึกษาเจ้าคณะอำเภอ แล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นสมควรแล้ว ให้นำปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดแล้วส่งเรื่องและความเห็นไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เมื่อสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พิจารณาเห็นสมควรให้ตั้งวัดได้ ให้รายงานเพื่อขอรับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เมื่อเห็นชอบแล้ว จึงนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาและกลั่นกรองการตั้งชื่อวัด จากนั้นเสนอขอรับความเห็นชอบจากที่ประชุมมหาเถรสมาคม

เมื่อมหาเถรสมาคม พิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจะจัดทำประกาศตั้งวัดเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายลงนามประกาศแล้วประกาศตั้งวัดในราชกิจจานุเบกษา แจ้งผู้เกี่ยวข้อง และส่งประกาศตั้งวัดให้แก่ผู้ขออนุญาต สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นำขึ้นทะเบียนวัด

ให้เจ้าอาวาสแห่งวัดนั้นประสานกับผู้ยกที่ดินให้สร้างวัด เพื่อดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่วัดที่ได้ตั้งขึ้น และบันทึกประวัติวัดไว้เป็นหลักฐานต่อไป

การติดต่อกับเกี่ยวกับ "วัด"

การรวมวัด มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังนี้

๑. เจ้าคณะอำเภอและนายอำเภอ เป็นผู้รายงานขอรวมวัด ตามแบบ (ศถ. ๔) ซึ่งทางราชการได้กำหนดไว้ต่อเจ้าคณะจังหวัด

๒. เมื่อเจ้าคณะจังหวัดเห็นสมควรแล้ว ให้นำปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังเจ้าคณะ

๓. เมื่อเจ้าคณะภาค เห็นสมควรแล้ว ให้ส่งเรื่องและความเห็นไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๔. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเห็นสมควรแล้ว จะรายงาน เพื่อขอรับความเห็นชอบแล้วนำเสนอมหาเถรสมาคม

๕. เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นชอบแล้ว จะได้ประกาศรวมวัดในราชกิจจานุเบกษาตามแบบ ว.๒ ทำยกฎกระทรวง

การย้ายวัด มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังนี้

๑. เจ้าอาวาส เป็นผู้รายงานขอย้ายวัด ตามแบบ (ศถ. ๕) ซึ่งทางราชการได้กำหนดไว้ไปยังเจ้าคณะตำบล และเจ้าคณะอำเภอ

๒. เจ้าคณะตำบลและเจ้าคณะอำเภอ เห็นสมควรแล้วให้นำปรึกษานายอำเภอแล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังเจ้าคณะจังหวัด

๓. เมื่อเจ้าคณะจังหวัด เห็นสมควรแล้ว ให้นำปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัดและเสนอเรื่องและความเห็นไปยังเจ้าคณะภาค

๔. เมื่อเจ้าคณะภาคเห็นสมควรแล้ว ให้ส่งเรื่องและความเห็นไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๕. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเห็นสมควรแล้ว จะรายงาน เพื่อขอรับความเห็นชอบแล้วนำเสนอมหาเถรสมาคม

๖. เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นชอบแล้ว จะได้ประกาศย้ายวัดในราชกิจจานุเบกษาตามแบบ ว.๓ ทำยกฎกระทรวง การย้ายวัดจากที่ตั้งเดิมไปตั้ง ณ ที่อื่นซึ่งเหมาะสมกว่า ก็อนุญาตให้ทำได้ ทั้งนี้ เพื่อความเจริญมั่นคงและเพื่อความเหมาะสม วิธีปฏิบัตินั้น ให้เจ้าอาวาสดำเนินการ โดย

(๑) จัดหาที่ดินซึ่งจะตั้งวัดใหม่ให้ได้ไม่ต่ำกว่า ๖ ไร่

(๒) ประชุมปรึกษาสงฆ์และทายกทายิกาผู้บำรุงวัดนั้น

(๓) จัดทำรายงานขอย้ายวัด โดยมีเอกสารประกอบเช่นเดียวกับการขออนุญาตสร้างวัด

(๔) ยื่นรายงานขอย้ายวัดต่อเจ้าคณะตำบล

เจ้าคณะตำบลรับเรื่องพิจารณาตรวจสอบหลักฐานให้ความเห็นชอบแล้ว ส่งเรื่อง ราวไปยังเจ้าคณะอำเภอ

เริ่มตั้งแต่เจ้าคณะอำเภอรับเรื่องเป็นต้นไป มีวิธีปฏิบัติเช่นเดียวกับการรวมวัด จะย้ายเสนาสนะไปปลูกสร้างในที่ใหม่ได้ในเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว

การยุบเลิกวัด มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังนี้

๑. เจ้าคณะอำเภอและนายอำเภอ เป็นผู้รายงานขอยุบเลิกวัด ตามแบบ (ศถ. ๖) ซึ่งทางราชการได้กำหนดไว้ ไปยังเจ้าคณะจังหวัด

๒. เมื่อเจ้าคณะจังหวัดเห็นสมควรแล้วให้นำปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังเจ้าคณะภาค

๓. เมื่อเจ้าคณะภาคเห็นสมควรแล้ว ให้ส่งเรื่องและความเห็นไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๔. เมื่อสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเห็นสมควรแล้ว จะรายงานเพื่อขอรับความเห็นชอบแล้วนำเสนอมหาเถรสมาคม

๕. เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นชอบแล้ว จะได้ประกาศยุบเลิกวัดในราชกิจจานุเบกษาตามแบบ ว.๔ ท้ายกฎกระทรวง

การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังนี้

๑. เจ้าอาวาสเสนอรายงานขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา ตามแบบ (ศถ. ๗)ต่อเจ้าคณะตำบลและเจ้าคณะอำเภอ

๒. เมื่อเจ้าคณะตำบลและเจ้าคณะอำเภอ เห็นสมควรให้นำปรึกษานายอำเภอ แล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังเจ้าคณะจังหวัด

๓. เมื่อเจ้าคณะจังหวัดเห็นสมควรให้นำปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังเจ้าคณะภาค

๔. เมื่อเจ้าคณะภาคเห็นสมควรแล้ว ให้ส่งเรื่องและความเห็นไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๕. เมื่อสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเห็นสมควรแล้ว จะกราบทูลสมเด็จพระสังฆราชเพื่อทรงอนุมัติแล้ว เสนอ เพื่อนำความกราบบังคมทูลขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมาต่อไป

๖. เมื่อพระราชทานวิสุงคามสีมาแก่วัดใดแล้ว ให้นายอำเภอท้องที่ที่วัดนั้นตั้งอยู่ดำเนินการปักหมยเขตที่ดิน ตามที่ได้พระราชทานต่อไป

การขอยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการ ดังนี้

๑. ประชาชนที่มีศรัทธาจะบูรณะปฏิสังขรณ์วัดร้าง มีหนังสือถึงนายอำเภอหรือเจ้าคณะอำเภอ

๒. เจ้าคณะอำเภอหรือนายอำเภอได้รับหนังสือตามข้อ ๑ แล้วร่วมกันพิจารณาว่าสมควรจะยกวัดร้างขึ้นเป็นวัด มีพระภิกษุอยู่จำพรรษาหรือไม่ โดยพิจารณาจาก

(๑) วัดร้างนั้นอยู่ในสภาพที่สมควรเป็นที่อยู่อาศัยและจำพรรษาของพระภิกษุ

(๒) มีประชาชนในละแวกใกล้เคียงจำนวนมากพอที่จะทำนุบำรุงให้วัดเจริญได้

(๓) ตั้งอยู่ห่างจากวัดที่มีพระภิกษุอยู่จำพรรษาไม่ต่ำกว่า ๒ กิโลเมตร เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควร

(๔) มีที่ดินพอที่จะขยายให้วัดเจริญได้ซึ่งไม่ต่ำกว่า ๖ ไร่ เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็น และ

(๕) พอใจในหลักฐานของประชาชนตามข้อ ๑ ที่จะบูรณะปฏิสังขรณ์วัดร้างนั้นให้เป็นวัดมีพระภิกษุอยู่

จำพรรษา และสามารถจัดให้มีพระภิกษุมาอยู่อาศัย และจำพรรษาในวัดได้ไม่น้อยกว่าสี่รูป โดยมีเอกสารแสดง การยินยอมของพระภิกษุที่จะเข้ามาอยู่อาศัยและจำพรรษาในวัดร้างที่จะยกขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา ทั้ง ๔ รูป ประกอบมาด้วย

๓. เจ้าคณะอำเภอและนายอำเภอร่วมกันรายงานการขอยกวัดร้างต่อเจ้าคณะจังหวัด(ตามแบบรายงานการขอยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา)

๔. เจ้าคณะจังหวัดได้รับทราบแล้ว ทำความเห็นเพื่อยื่นต่อจังหวัด

๕. จังหวัดนำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศาสนาจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๖. ส่งเรื่องให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการ

การขอยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการขอยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวงพ.ศ. ๒๕๑๘ ดังนี้

๑. นายอำเภอรายงานขอยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง ตามแบบที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้กำหนด ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดนำปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด เห็นสมควรแล้ว จะได้รายงานไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๓. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเห็นสมควรแล้ว จะขอรับความเห็นชอบจากเจ้าคณะภาค และเจ้าคณะใหญ่ แล้วรายงานเพื่อพิจารณานำเสนอมหาเถรสมาคม
๔. มหาเถรสมาคมเห็นสมควรแล้ว จะได้ขอพระราชทานยกวัดนั้นขึ้นเป็นพระอารามหลวง
๕. เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แล้ว จะได้แจ้งความยกวัดนั้นขึ้นเป็นพระอารามหลวงในราชกิจจานุเบกษา
๖. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขึ้นทะเบียนพระอารามหลวงแล้ว จะได้แจ้งเจ้าคณะภาค และผู้ว่าราชการจังหวัด

วิธีขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา

การขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา เป็นการดำเนินการเพื่อให้วัดมีฐานะสมบูรณ์ทางกฎหมาย เพื่อจะสร้างอุโบสถผูกพัทธสีมาอันเป็นความสมบูรณ์ทางพระวินัยและอันเป็นหลักของวัดต่อไป ซึ่งวัดที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศตั้งใหม่เป็นเหมือนบุคคลแรกเกิดและอยู่รอด ย่อมจะคอยเจริญเติบโตตามลำดับวัดที่รับพระราชทานวิสุงคามสีมาแล้ว เหมือนกับบุคคลผู้เจริญเติบโตขึ้นจนบรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย การทำรายงานขอรับพระราชทานเป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส ส่วนการดำเนินการส่งเรื่องราวตามลำดับ ให้เจ้าคณะผู้ปกครองสงฆ์เป็นเจ้าการ ฝ่ายนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบ มีวิธีปฏิบัติดังนี้

หน้าที่เจ้าอาวาส

- (๑) เตรียมจัดหาเงินและสัมภาระเพื่อสร้างอุโบสถให้ได้พอสมควร

จัดทำรายงานขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมา โดยต้องมีเอกสารประกอบคือ

แผนที่แสดงเขตตั้งวัด

แผนผังแสดงเสนาสนะถาวรวัตถุในวัด

ภาพถ่ายอุโบสถ

อื่น ๆ ที่เห็นควร

หน้าที่เจ้าคณะตำบล

(๑) พิจารณาตรวจสอบหลักฐานและความเห็นชอบ

(๒) ส่งเรื่องราวไปยังเจ้าคณะอำเภอ

หน้าที่เจ้าคณะอำเภอ

(๑) พิจารณาตรวจสอบหลักฐานให้ความเห็นชอบและนำปรึกษานายอำเภอ

(๒) ส่งเรื่องราวไปยังเจ้าคณะจังหวัด

หน้าที่เจ้าคณะจังหวัด

(๑) พิจารณาตรวจสอบหลักฐานให้ความเห็นชอบและนำปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) ส่งเรื่องราวไปยังเจ้าคณะภาค

หน้าที่เจ้าคณะภาค

(๑) พิจารณาตรวจสอบหลักฐานและให้ความเห็นชอบ

(๒) ส่งเรื่องราวไปยังกรมการศาสนา

หน้าที่กรมการศาสนา

(๑) พิจารณาแล้วนำกราบทูลสมเด็จพระสังฆราชเพื่อทรงอนุมัติ

(๒) นำเสนอกระทรวงศึกษาธิการเพื่อกราบบังคมทูลขอรับพระราชทานวิสุงคามสีมาและเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๓) แจ้งเรื่องราวกลับ

ขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่อาศัย

วัดใด ๆ ซึ่งตั้งเป็นวัดโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีสภาพเป็นนิติบุคคล แต่เมื่อไม่มีพระภิกษุอาศัย ย่อมกลายเป็นวัดร้าง เหมือนคนสลบ ถ้ามิได้ประกาศยุบเลิก วัดนั้นย่อมมีสภาพเป็นนิติบุคคลอยู่ แต่เพราะไม่มีผู้แทนในกิจทั้งปวงและไม่มีพระภิกษุอยู่เลย วัดนั้นย่อมพักสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เทียบได้กับคนสลบ แม้จะยังเป็นอยู่ก็หารับรู้เรื่องใด ๆ ได้ไม่ วัดร้างเช่นนี้ ย่อมตกเป็นภาระของเจ้าหน้าที่ฝ่ายราชอาณาจักรที่จะปกครองรักษา โดยถือตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ เป็นต้นมา แม้ในมาตรา ๓๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ก็กำหนดให้กรมการศาสนามีหน้าที่ปกครองดูแลรักษาวัดร้างเช่นเดียวกัน แต่วัดร้างนั้น เมื่อสงฆ์เห็นสมควรจะยกขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่จำพรรษา ก็ย่อมกระทำได้โดยแท้ เมื่อประชาชนมีหนังสือถึงเจ้าคณะอำเภอหรือนายอำเภอท้องที่ที่วัดร้างตั้งอยู่ วัดที่ควรจะยกขึ้นนั้น ต้องมีลักษณะ ๖ คือ

- ๑) วัดนั้นอยู่ในสภาพที่สมควรเป็นที่อยู่อาศัยและจำพรรษาของพระภิกษุ
- ๒) มีประชาชนในละแวกใกล้เคียงพอจะบำรุงวัดให้เจริญได้
- ๓) ตั้งอยู่ห่างจากวัดที่มีพระสงฆ์ไม่ต่ำกว่า ๒ กิโลเมตร
- ๔) มีที่ดินพอที่จะขยายวัดให้เจริญได้อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า ๖ ไร่ เว้นแต่มีเหตุจำเป็น
- ๕) พอใจในหลักฐานของประชาชนที่จะบูรณะปฏิสังขรณ์ได้
- ๖) สามารถจะจัดหาพระภิกษุมาอยู่อาศัยและอยู่จำพรรษาไม่น้อยกว่า ๔ รูป

วิธีปฏิบัติ ประชาชนต้องเป็นผู้จัดทำรายงาน เพื่อเสนอขอกว่าวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระภิกษุอยู่อาศัยจำพรรษายื่นต่อเจ้าคณะอำเภอหรือนายอำเภอท้องที่ รายงานนั้นต้องมีเอกสารประกอบและแสดงรายการดังนี้

- (๑) แผนที่แสดงเขตที่ตั้งวัดที่ขอยกให้ชัดเจน
- (๒) ถาวรวัตถุหรือปูชนียวัตถุ (ถ้ามี) พร้อมทั้งผัง
- (๓) ระบุจำนวนพระภิกษุที่จะเข้าอยู่อาศัยและผู้จะเป็นเจ้าอาวาส
- (๔) บอกระยะห่างจากวัดที่มีพระภิกษุอยู่จำพรรษา
- (๕) ระบุจำนวนหมู่บ้านและประชาชนที่จะให้วัดประกอบศาสนกิจ

หน้าที่เจ้าคณะอำเภอและนายอำเภอ พิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งเรื่อง ราวไปยังเจ้าคณะจังหวัด

หน้าที่เจ้าคณะจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วส่งไปยังกรมการศาสนา

หน้าที่กรมการศาสนา นำความเห็นเสนอมหาเถรสมาคม หากมีความสงสัยอาจ สอบถามเจ้าคณะภาค และเจ้าคณะใหญ่ เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นชอบแล้ว ให้กรมการ-ศาสนาประกาศยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดมี พระภิกษุอยู่จำพรรษา แล้วแจ้งเจ้าคณะผู้ปกครองรับปกครองดูแล และแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัด

วิธีเปลี่ยนชื่อวัด

วัดที่ตั้งขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีสิทธิที่จะเปลี่ยนชื่อวัดได้ตามสมควรแก่เหตุ เช่นชื่อเดิมซ้ำกับวัดอื่นในเขตตำบลหรืออำเภอเดียวกัน ชื่อเดิมไม่ตรงกับประวัติ-ศาสตร์หรือภูมิศาสตร์ วิธีเปลี่ยนชื่อนั้น ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามวิธีที่กรมการ-ศาสนาวางไว้ เพราะการเปลี่ยนหรือการเพิ่มชื่อวัดในปัจจุบัน ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาเรื่องราวเปลี่ยนชื่อจังหวัด อำเภอ และตำบล หมู่บ้าน และสถานที่ราชการอื่น ปัจจุบันนี้ มีวัดเป็นส่วนมากเปลี่ยนชื่อวัดเอาเองตามใจชอบ ซึ่งเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้อง ดังนั้น วัดใดประสงค์จะเปลี่ยนชื่อวัดหรือเพิ่มชื่อวัด เพราะมีเหตุจำเป็น ให้เจ้าอาวาสเป็นผู้รายงาน โดยมีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้

หน้าที่เจ้าอาวาส

- (๑) ประชุมปรึกษาสงฆ์และทายกทายิกาผู้บำรุงวัดนั้น
- (๒) จัดทำรายงานขอเปลี่ยนชื่อวัด โดยมีเอกสารประกอบ คือ
 - (ก) ประวัติวัดนั้นโดยสังเขปพร้อมทั้งเหตุผล
 - (ข) เอกสารการตั้งวัด
 - (ค) หลักฐานการปรึกษาสงฆ์และทายกทายิกาผู้บำรุงวัดนั้น
- (๓) เสนอรายงานต่อเจ้าคณะตำบล

หน้าที่เจ้าคณะตำบล

(๑) ตรวจสอบรายงานพร้อมทั้งเอกสาร

(๒) ให้ความเห็นชอบและส่งเรื่องราวไปยังเจ้าคณะอำเภอ

หน้าที่เจ้าคณะอำเภอ

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) นำปรึกษานายอำเภอ

(๓) ส่งเรื่องราวไปยังเจ้าคณะจังหวัด

หน้าที่เจ้าคณะจังหวัด

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) นำปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด

(๓) ส่งเรื่องราวไปยังเจ้าคณะภาค

หน้าที่เจ้าคณะภาค

(๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) ส่งเรื่องราวไปยังกรมการศาสนา

หน้าที่กรมการศาสนา

(๑) พิจารณาส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการพิจารณาเรื่องราวเปลี่ยนชื่อจังหวัด อำเภอและตำบล หมู่บ้าน และสถานที่ราชการอื่น

(๒) นำเสนอมหาเถรสมาคม

(๓) เสนอกระทรวงศึกษาธิการเพื่อประกาศเปลี่ยนชื่อวัด

(๔) แจ้งเรื่องราวกลับตามลำดับ

วิธียกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง

วิธียกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวงนั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาสที่จะดำเนินการ เจ้าหน้าที่ฝ่าย
ราชอาณาจักรเป็นเจ้าการ โดยมีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้.-

หน้าที่เจ้าอาวาส

(๑) พัฒนาวัดให้ได้หลักเกณฑ์ตามความในข้อ ๓ แห่งระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ

(๒) ประชุมปรึกษาสงฆ์และทายกทายิกาผู้บำรุงวัด

(๓) จัดทำรายงานพร้อมด้วยเอกสารประกอบ คือ

(ก) ประวัติวัดให้เขียนโดยละเอียดพร้อมหลักฐานอ้างอิง

(ข) แผนที่แสดงที่ตั้ง

(ค) แผนผังแสดงสิ่งปลูกสร้าง

(ง) ภาพถ่ายเสนาสนะและถาวรวัตถุ

(จ) หลักฐานการปรึกษาสงฆ์และทายกทายิกาผู้บำรุงวัด

(๔) ยื่นรายงานต่อนายอำเภอ

หน้าที่นายอำเภอ

(๑) ร่วมกับศึกษาธิการอำเภอให้ความเห็นชอบ

(๒) นำปรึกษาเจ้าคณะอำเภอ

(๓) ส่งเรื่องราวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด

หน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๑) ร่วมกับศึกษาธิการจังหวัดให้ความเห็นชอบ

(๒) นำปรึกษาเจ้าคณะจังหวัด

(๓) ส่งเรื่องราวไปยังกรมการศาสนา

หน้าที่กรมการศาสนา

(๑) พิจารณาขอรับความเห็นชอบจากเจ้าคณะภาคและเจ้าคณะใหญ่

(๒) รายงานต่อกระทรวงศึกษาธิการขอรับความเห็นชอบ

(๓) นำเสนอมหาเถรสมาคมขอรับความเห็นชอบ

(๔) ส่งเรื่องให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อขอพระราชทาน และแจ้งความยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวงในราชกิจจานุเบกษา

(๕) ขึ้นทะเบียนพระอารามหลวง

(๖) แจ้งเจ้าคณะภาคและผู้ว่าราชการจังหวัด

วัดราษฎร์ซึ่งยกขึ้นเป็นพระอารามหลวงแล้ว ย่อมเปลี่ยนแปลงฐานะ ทำให้เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ซึ่งมีอยู่เดิมพ้นจากความเป็นพระสังฆาธิการ ตำแหน่งดังกล่าว คณะสงฆ์ต้องดำเนินการแต่งตั้งใหม่ ถ้าแต่งตั้งเจ้าอาวาสทันทีมิได้ ต้องแต่งตั้งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส

